

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

PLENUL

HOTĂRÂREA nr. 255

din 19 martie 2015

Prin raportul nr. 1268/IJ/317/DIP/6531/ST/2015, Inspecția judiciară a înaintat Plenului Consiliului Superior al Magistraturii concluziile verificărilor efectuate privind sesizarea Consiliului Superior al Magistraturii de apărare a independenței sistemului judiciar.

La data de 06.03.2015, Inspecția Judiciară a fost sesizată, prin Hotărârea Plenului Consiliul Superior al Magistraturii nr. 181/19.02.2015, în vederea efectuării de verificări cu privire la apărarea independenței sistemului judiciar, ca urmare a declarațiilor din data de 14.02.2015 făcute de domnul Călin Popescu Tăriceanu - Președintele Senatului României, privind respingerea solicitării de ridicare a imunității parlamentare a domnului senator Varujan Vosganian.

În motivarea solicitării Consiliul Superior al Magistraturii a precizat că prin adresa nr. 4370/19.02.2015, domnul judecător Nicolae Horațius Dumbravă a supus atenției Plenului necesitatea sesizării Inspecției Judiciare cu privire la afirmațiile domnului Călin Popescu Tăriceanu – Președintele Senatului, respectiv „Consider că CSM ar trebui să sesizeze Inspecția Judiciară în acest caz, așa cum o face și atunci când unii politicieni critică nepermis puterea judecătorească”.

Domnul judecător Nicolae Horațius Dumbravă a invederat faptul că afirmațiile Președintelui Senatului României din comunicatul de presă dat publicității la data de 14.02.2015, ar putea fi de natură a afecta independența justiției, motiv pentru care se impune sesizarea Inspecției Judiciare, punct de vedere care a fost însușit de către membrii Plenului Consiliului Superior al Magistraturii prin Hotărârea nr. 181/19.02.2015.

Analizând raportul Inspecției judiciare și văzând înscrisurile atașate, Plenul reține următoarele:

Referitor la verificările privind materialele publicate de către agențiile de presă și publicațiile care au preluat afirmațiile domnului Călin Popescu Tăriceanu - Președintele Senatului României, din comunicatul de presă din data 14.02.2015 referitoare la votul Senatului privind respingerea solicitării Direcției de Investigarea a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism de ridicare a imunității parlamentare a domnului senator Varujan Vosganian, afirmațiile care ar putea pune în discuție afectarea independenței sistemului judiciar au fost următoarele:

„În realitate, dosarul instrumentat de Procuratura Generală și pentru care s-a cerut votul Senatului nu se referă la presupuse fapte de corupție ale unui senator, ci pune în discuție o decizie politică a unui ministru în funcție, concretizată printr-o hotărâre de Guvern.

De aceea pot să afirm că un vot în favoarea cererii procurorului general, așa cum își dorea și Președintele, ar fi creat precedentul potrivit căruia orice decizie a Executivului (deci, potențial și a Președintelui) și a oricărei autorități publice ar fi putut fi cenzurată în viitor de către procurori.

Un asemenea precedent devenea periculos, pentru că el ar fi deschis calea spre transformarea României într-o republică a procurorilor.

Această concluzie mi-a fost întărită și de intervenția neavenită a Procurorului General, Tiberiu Nițu, care, prin cele spuse: „Această atitudine a Senatului României de a nu da curs pentru a doua oară unei cereri de ridicare a imunității în cazul aceluiași senator poate fi interpretată și ca un semnal de neîncredere a Parlamentului în puterea judiciară, lucru nepermis într-un stat de drept, într-o țară membră a Uniunii Europene”, aduce o

gravă atingere principiului separației puterilor în stat și reprezintă un atac nepermis la adresa Senatului.

Consider că CSM ar trebui să sesizeze Inspecția sa Judiciară în acest caz, așa cum o face și atunci când unii politicieni critică nepermis Puterea Judecătorească”.

Urmare acestor afirmații, la data de 19.02.2015, la propunerea domnului judecător Horațius Dumbravă, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a hotărât sesizarea Inspecției Judiciare în vederea efectuării verificărilor care se impun în legătură cu declarațiile domnului Călin Popescu Tăriceanu – Președintele Senatului României, cuprinse în comunicatul de presă din data de 19.02.2015.

Prin articolul 1 pct. (4) din Constituția României, se consacră expres principiul separației celor trei puteri în stat, respectiv puterea legislativă, executivă și judecătorească.

Potrivit acestui principiu, reprezentanților celorlalte două puteri - legislativă și executivă - nu le este permisă exprimarea unor opinii cu privire la calitatea actului de justiție și a celor care-l înfăptuiesc.

Puterea judecătorească trebuie să fie independentă și să beneficieze de anumite garanții față de celelalte puteri ale statului pentru a se evita politizarea și pentru a crea independența și imparțialitatea magistratului.

Reprezentanții celorlalte două puteri - legislativă și executivă - nu au dreptul să extrapoleze nemulțumirile sau părerile personale referitoare la instrumentarea unei cauze penale, asupra întregului sistem judiciar, sau să emită judecăți referitoare la instrumentarea unei cauze penale.

În măsura în care se procedează astfel, persoana care face astfel de afirmații aduce inevitabil, atingere principiului constituțional al separației puterilor în stat, cu consecința afectării prestigiului justiției și implicit a independenței și reputației magistraților.

Consiliul Superior al Magistraturii, potrivit art. 30 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, are dreptul și obligația de a apăra magistrații împotriva oricărui act care le-ar afecta independența sau imparțialitatea ori ar crea suspiciuni cu privire la acestea.

Independența și imparțialitatea procurorilor precum și necesitatea respectării acestora, este prevăzută în reglementări interne și internaționale.

Principiile independenței și imparțialității magistraților sunt consfințite de reglementările interne ale art. 124 alin. 3 din Constituția României, art. 3 alin. 1 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor precum și în art. 3 alin. 2 din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor.

Referiri privind aceste principii se regăsesc și în mai multe reglementări internaționale.

Astfel, în Principiile fundamentale referitoare la independența magistratului, adoptate la Milano în anul 1985 se precizează în articolul 1 că „independența magistraturii trebuie garantată de către stat și enunțată în Constituție sau altă lege națională, iar toate instituțiile guvernamentale sau altele trebuie să o respecte” .

În cadrul acelorași principii, la articolul 2 se menționează că „sistemul juridic va decide în problemele care îi sunt înaintate imparțial, pe baza faptelor și în conformitate cu legea, fără vreo restricție, influență incorectă, sugestie, presiune, amenințare sau interferență, directă sau indirectă, din orice parte sau pentru orice motiv”.

Convenția de la Havana pentru prevenirea crimei și tratamentul delicvenților, adoptată la Congresul VIII al Organizației Națiunilor Unite prevede la pct. 4 că „statele veghează ca procurorii să-și îndeplinească atribuțiile profesionale în deplină libertate, fără a face obiectul unor intimidări, hărțuiri, fără a suferi ingerințe nefondate și fără a li se angaja, în mod nejustificat, responsabilitatea civilă, penală sau de altă natură”.

Recomandarea (94) 12 a Comitetului de Miniștri al statelor membre privind independența, eficiența și rolul judecătorilor, adoptată la 13 octombrie 1994, dorind să promoveze independența sistemului judiciar a elaborat mai multe reguli cu valoare de principiu.

Una dintre acestea vizează obligația statelor de a lua toate măsurile necesare pentru a respecta, promova și proteja independența judecătorilor.

Documentul prevede că sensul de „independența judecătorilor” nu se referă exclusiv la judecători, ci acoperă sistemul judiciar în întregime.

Conținutul acestui principiu constă în obligația executivului și legislativului să se abțină de la adoptarea oricăror măsuri care ar putea submina independența judecătorilor.

Independența nu este un privilegiu în interesul propriu al magistraților, ci în interesul statului de drept și al celor care caută și doresc înfăptuirea justiției.

Aceasta îi este conferită magistratului în vederea protecției drepturilor persoanelor care apelează la justiție pentru a li se face dreptate și constă în responsabilitatea magistratului de a convinge, nu prin forța principiului autorității, ci a argumentelor raționale, temeinice, constituind astfel un mijloc de a asigura și păstra încrederea publicului în sistemul judiciar.

Raportat la această situație de fapt, dar și la cadrul legal care definește independența sistemului judiciar și limitele libertății de exprimare, Plenul apreciază că prin afirmațiile expuse anterior, domnul Călin Popescu Tăriceanu – Președintele Senatului României a depășit limitele admisibile ale discursului public politic și ale libertății de exprimare, așa cum sunt protejate de dispozițiile articolului 10 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Plenul reține că Președintele Senatului României, a prezentat public informații care au condus la subminarea independenței justiției și la slăbirea încrederii opiniei publice în magistrați, deoarece a exprimat un punct de vedere, în calitate de președinte al singurei autorități investită de lege care, în temeiul dispozițiilor art. 72 alin 2 din Constituția României, precum și dispozițiilor art. 24 și art. 25 din Legea nr. 96/2006 privind statutul deputaților și senatorilor, poate încuviința solicitarea de ridicare a imunității parlamentare a unui senator, vot fără de care cercetările nu puteau fi continuate.

Mai mult, astfel de declarații pot avea drept consecință o afectare a independenței magistraților și pot induce o presiune asupra activității procurorilor, care ar putea să le influențeze soluțiile.

O asemenea abordare, care nu se poate circumscrie libertății de opinie ca formă de manifestare a libertății de exprimare, este de natură a aduce atingere independenței sistemului judiciar, a defăima corpul profesional al magistraților și de a crea o stare de pericol în raport de specificul atribuțiilor pe care îl are această categorie profesională.

Plenul apreciază că expunerea unui astfel de punct de vedere, pe o temă ce a determinat numeroase controverse în spațiul public, intră în contradicție cu hotărârile luate în cadrul Consiliului Suprem de Apărare a Țării, care au tratat și tratează corupția ca

pe o amenințare la adresa siguranței naționale și faptul că nu trebuie să existe decât o singură măsură și anume, respectul față de lege, indiferent de persoană sau funcție.

De asemenea, o astfel de abordare a domnului Președinte al Senatului României, în contextul în care Senatul nu a dat curs pentru a doua oară unei cereri de ridicare a imunității parlamentare în cazul aceluiași senator, pentru fapte care nu au legătură cu activitatea acestuia de parlamentar ci de membru al Guvernului, poate fi interpretată și ca un semnal de neîncredere a Parlamentului în puterea judiciară, lucru nepermis într-un stat de drept, membru al Uniunii Europene.

Exprimarea unui punct de vedere de la o astfel de autoritate poate fi considerat că aduce atingere independenței justiției și nu se circumscrie dreptului de a se exprima cu privire la motivele care au stat la baza respingerii solicitării de ridicare a imunității parlamentare, într-o cauză ce a făcut obiectul mai multor dezbateri publice.

Astfel, prin afirmațiile sale, Președintele Senatului României a depășit limitele admisibile ale discursului public politic și ale libertății de exprimare, așa cum sunt protejate de dispozițiile art. 10 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Pentru aceste considerente, Plenul consideră că declarațiile de genul celor analizate sunt de natură a aduce atingere independenței, prestigiului și credibilității justiției cu consecința subminării autorității acesteia, inclusiv a sistemului judiciar în ansamblul său.

Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 30 alin. (2) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin vot direct și secret, cu unanimitatea voturilor membrilor prezenți;

PLENUL CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII HOTĂRĂȘTE

Art.1 – Apreciază că afirmațiile emise în spațiul public din data de 14.02.2015 făcute de domnul CĂLIN POPESCU TĂRICEANU – Președintele Senatului României, sunt de natură a aduce atingere independenței, prestigiului și credibilității justiției, cu consecința subminării autorității acesteia, inclusiv a sistemului judiciar în ansamblul său.

Art.2 - Emiterea unui comunicat de presă de către Biroul de informare publică și relația cu mass-media din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii în sensul concluziilor Inspecției Judiciare.

Art.3 - Prezenta hotărâre se comunică Inspecției judiciare.

Data în București, la data de 19 martie 2015

Președinte,

Judecător Marius Bădăuț

